

Sveriges Tandläkarförbund

Framtidens tandläkare 2019

En enkätundersökning om grund-
utbildning, vidare studier och arbetsliv

Innehåll

- Inledning..... 3
- Undersökningens urval och genomförande..... 4
- Resultatredovisning 4
 - Grundutbildning 5
 - Forskning och specialistutbildning 11
 - Fortbildning 13
 - Arbetslivet..... 14
- Sammanfattande kommentarer 23
- Bilaga: Enkätfrågor redovisade i rapporten..... 24

Inledning

Sveriges Tandläkarförbund genomförde under hösten 2019 en enkätundersökning riktad mot tandläkare som legitimerats under åren 2016–2018. Undersökningen genomfördes med hjälp av Institutet för kvalitetsindikatorer AB (Indikator). Syftet med undersökningen var att ta reda på hur de nylegitimerade ser på sitt yrkesval, sin arbetssituation och sin grundutbildning. Undersökningen innehöll även frågor om de nylegitimerade tandläkarnas fortbildning, såväl när det gäller enstaka kurser som specialist- och forskarutbildning. Undersökningen har genomförts vart tredje år sedan 2001. Inför 2019 års undersökning gjordes en större översyn av frågor och svarsalternativ, varför resultaten inte rakt av kan jämföras med tidigare undersökningar.

De nyutbildade tandläkarnas åsikter är en viktig källa till information om tandläkarutbildningens kvalitet. Resultatet av denna undersökning används som underlag i förbundets utbildningspolitiska arbete och som ett led i Tandläkarförbundets arbete med att säkra kvalitet och patientsäkerhet i svensk tandvård. Vår förhoppning är att även de odontologiska fakulteterna och institutionerna ska ha nytta av undersökningens resultat i sitt kontinuerliga arbete med att utveckla och förbättra kvaliteten på grundutbildningen.

Undersökningens urval och genomförande

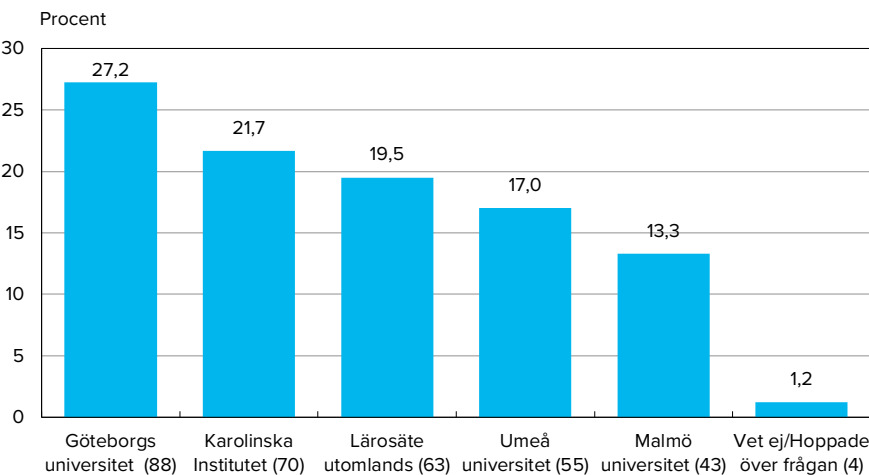
Enkätundersökningen riktade sig till individer som erhållit sin tandläkarlegitimation under åren 2016–2018. Datainsamlingen har skett genom en webbenkät. Förutom ett initialt utskick har två påminnelser gått ut. Enkäten skickades ut i september 2019 och var öppen i en månad.

Enkäten skickades till 1 110 individer. Uppgifterna hämtades från Socialstyrelsens register över legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. På grund av ofullständig adress eller annat fel gick 49 personer i urvalet inte att nå. Urvalet har därför korrigerats till 1 061 individer. Totalt inkom svar från 323 respondenter, vilket ger en svarsfrekvens på 30,4 %. Av de 323 respondenterna var 197 kvinnor och 126 män.

Tandläkarutbildningen ges på fyra lärosäten i landet: Göteborgs universitet, Karolinska Institutet, Malmö universitet och Umeå universitet. I urvalet ingår även de som har läst till tandläkare vid ett utländskt lärosäte och som under 2016-2018 har fått svensk tandläkarlegitimation. Fördelningen av svarande från respektive lärosäte framgår ur diagrammet nedan.

Lärosäte

Svarsfördelning i procent på frågan "Vid vilket lärosäte tog du din examen?". Avser tandläkare som fick legitimation 2016, 2017 eller 2018. Antal svar per lärosäte redovisas i figuren i parentes efter respektive lärosätes namn. Totalt antal svar 323.

Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

Resultatredovisning

I detta avsnitt redovisas ett urval av de frågor som tagits upp i undersökningen och där resultatet är särskilt intressant eller anmärkningsvärt. Redovisningen har delats in utifrån områdena grundutbildning, forskning och specialistutbildning, fortbildning samt arbetsliv. Svaren från de respondenter som har angivit att de har studerat vid ett utländskt lärosäte har inte tagits med i resultatredovisningen i avsnittet om grundutbildningen. Deras svar är dock inkluderade i den övriga resultatredovisningen.

Svarsfrekvensen för undersökningen ligger på 30,4 %, vilket motsvarar 323 respondenter. Resultaten kan inte rakt av överföras på den totala gruppen nylegitimerade tandläkare, utan får i första hand stå för de individer som har besvarat enkäten.

GRUNDUTBILDNING

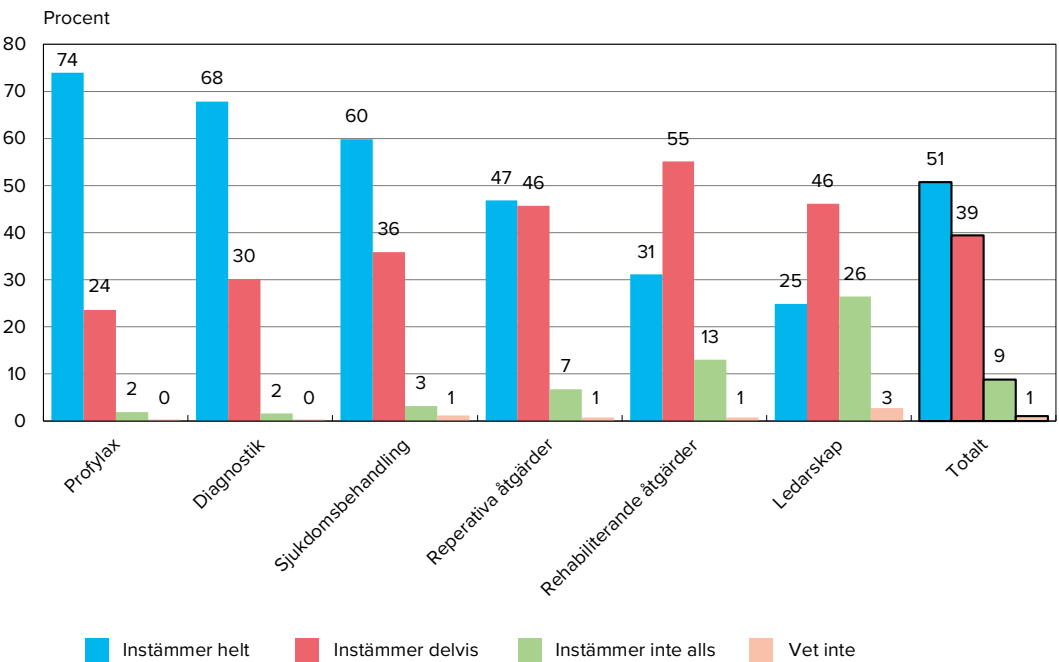
G.1. Grundutbildningens färdighetsträning

Respondenterna fick ange ifall de tycker att grundutbildningen innehöll tillräckligt med färdighetsträning inom olika centrala ämnesområden. Mest nöjda är respondenterna med färdighetsträningen inom profylax, diagnostik och sjukdomsbehandling. Inom dessa områden har 96 % eller mer angett att de instämmer helt eller delvis med att grundutbildningen har gett tillräcklig färdighetsträning. Minst nöjda är de nylegitimerade tandläkarna med färdighetsträningen i ledarskap; 26 % har angett att de inte alls instämmer med att utbildningen har gett dem tillräcklig färdighetsträning inom detta område. Det kan vara värt att notera att även i 2016 års version av undersökningen Framtidens tandläkare var färdighetsträningen i ledarskap det område som de nylegitimerade var minst nöjda med jämfört med andra områden.¹

Stapeln som visar totalen i diagrammet är en sammanvägning av resultatet från respektive ämnesområde.² I 51 % av fallen instämde respondenterna helt med att centrala delar av grundutbildningen gett tillräcklig färdighetsträning, i 39 % instämde respondenterna delvis och i 9 % inte alls.

Grundutbildningens färdighetsträning

Andel svarande som instämde helt, instämde delvis, instämde inte alls eller svarade "Vet ej" på frågan om grundutbildningen gav dem tillräckligt med färdighetsträning inom ämnena profylax, diagnostik, sjukdomsbehandling, reperativa samt rehabiliterande åtgärder och ledarskap. Avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018. Endast svenska lärosäten.

Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

1 De andra områdena var profylax, diagnostik, sjukdomsbehandling, reperativa åtgärder och rehabiliterande åtgärder. Se "Framtidens tandläkare – En enkät om grundutbildningen till 709 nyutexaminerade tandläkare", Sveriges Tandläkarförbund, 2016.

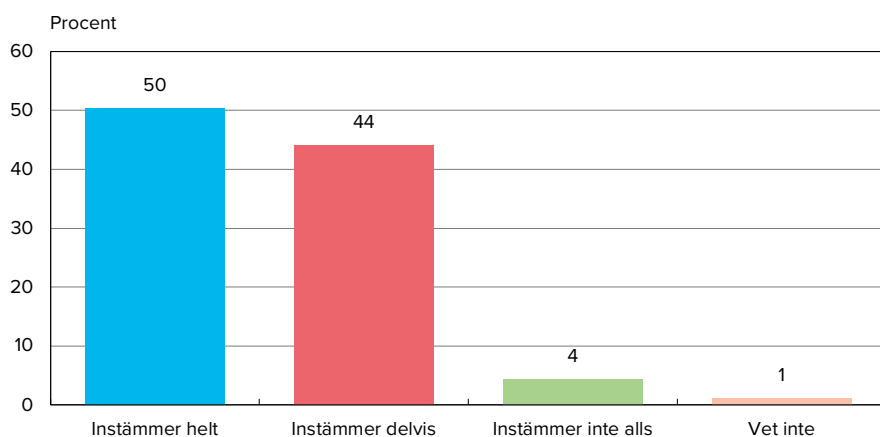
2 Den sammanvägda totalen har här beräknats som andel "instämmer helt", "instämmer delvis", "instämmer inte alls" och "vet ej" av det totala antalet inkomna svar inom samtliga delområden på frågan "Jag anser att grundutbildningen innehöll tillräckligt med färdighetsträning inom området: Diagnostik/Profylax/Sjukdomsbehandling/Reperativa åtgärder/Rehabiliterande åtgärder/Ledarskap." Räkneexempel: Totalt inkom 1 522 svar på frågan. Av dessa var 772 i kategorin "instämmer helt", alltså 50,7 %.

G.2. Grundutbildningens kliniska innehåll

De nylegitimerade fick ange i vilken grad de tycker att grundutbildningen har gett tillräcklig klinisk kunskap. Av de svarande angav 50 % att de instämmer helt med att grundutbildningen har gett tillräcklig klinisk kunskap, 44 % instämmer delvis och 4 % instämmer inte alls.

Grundutbildningens kliniska innehåll

Andel svarande som instämde helt, instämde delvis, instämde inte alls eller svarade "Vet ej" på frågan om grundutbildningen gav dem tillräckligt med kunskap inom det kliniska området. Avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018. Endast svenska lärosäten.

Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

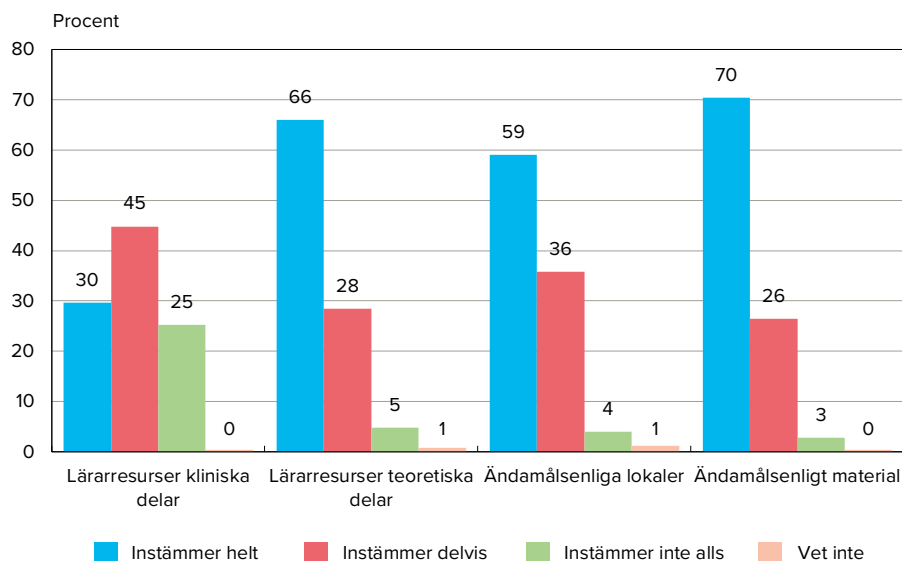
G.3. Tillgång till lärare, lokaler och material

I enkäten bad vi de nylegitimerade tandläkarna ange ifall de instämmer med att de hade tillräcklig tillgång till lärarresurser i de kliniska och teoretiska delarna av utbildningen samt ifall de hade tillräcklig tillgång till ändamålsenliga lokaler och ändamålsenligt material.

I de teoretiska delarna är respondenterna nöjda med sin tillgång till lärarresurser, endast 5 % har angivit att de inte alls instämmer med att lärarresurserna var tillräckliga. När det gäller lärarresurser i de kliniska delarna är respondenterna inte lika nöjda. Inom detta område har 25 % angivit att de inte alls anser att lärarresurserna var tillräckliga. De flesta svarande anser att de hade tillräcklig tillgång till ändamålsenliga lokaler och material.

Tillgång till lärare, lokaler och material

Andel svarande som instämde helt, instämde delvis, instämde inte alls eller svarade "Vet ej" på frågan om det i utbildningen fanns tillräcklig tillgång till lärarresurser i de kliniska och teoretiska delarna, ändamålsenliga lokaler samt ändamålsenligt material. Avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018. Endast svenska lärosäten.

Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

G.4. Om utbildningen har varit till hjälp i arbetet som tandläkare

Respondenterna fick ange ifall de tycker att olika delar av grundutbildningen har varit till hjälp i arbetet som tandläkare. Det som respondenterna tycker har varit till allra mest hjälp är utbildningens teoretiska del inom odontologi; 99 % har angivit att de helt eller delvis instämmer med att denna del har varit till hjälp i arbetet. Det som man tycker har varit till minst hjälp är delarna teamtandvård, tillämpning av tandvårdsstödet, praktikeradministration och ledarskap. Av dessa områden är man minst nöjd med teamtandvård. Här har 41 % angivit att man inte alls instämmer med att detta område har varit till hjälp i arbetet som tandläkare.

Det kan vara av intresse att notera att i 2010 års version av Framtidens tandläkare ställdes en fråga om hur nöjda respondenterna var med det ämnesmässiga innehållet i tandläkarutbildningen. Jämfört med andra delar av utbildningen var respondenterna även då minst nöjda med teamtandvård, ledarskap och praktikeradministration.³

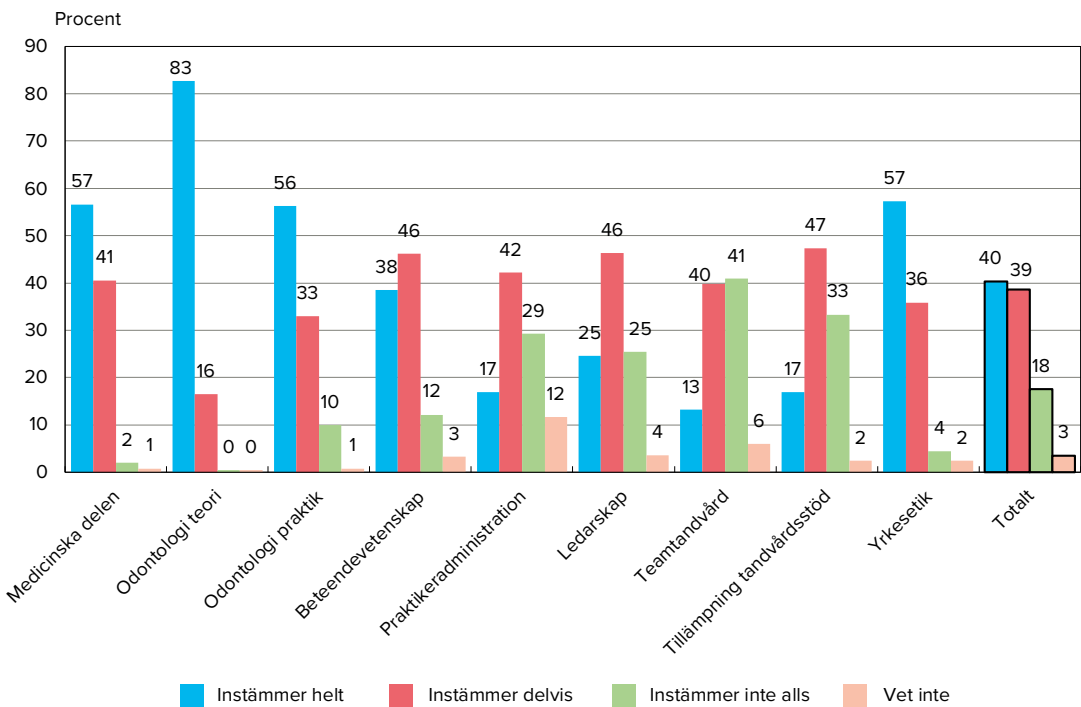
Stapeln som visar totalen i diagrammet nedan är en sammanvägning av resultatet från de delar i grundutbildningen som enkätfrågan berör.⁴ I 40 % av fallen instämde respondenterna helt med att dessa delar i grundutbildningen har varit till hjälp i arbetet, 39 % instämde delvis och 18 % instämde inte alls.

3 Övriga delar innefattade beteendevetenskap, den grundläggande praktiska delen inom odontologin, den grundläggande teoretiska delen inom odontologin och den grundläggande medicinska delen. Notera att frågan inte är identisk med 2019 års upplaga, varför en jämförelse inte rakt av kan göras. Se "Framtidens Tandläkare – En enkätundersökning genomförd av Sveriges Tandläkarförbund 2010", Sveriges Tandläkarförbund, 2010.

4 Den sammanvägda totalen har här beräknats som andel "instämmer helt", "instämmer delvis", "instämmer inte alls" och "vet ej" av det totala antalet inkomna svar inom samtliga delområden på frågan "Jag anser att följande delar av grundutbildningen har varit till hjälp i mitt arbete som tandläkare: Den grundläggande medicinska delen/Den grundläggande teoretiska delen inom odontologi/Den grundläggande praktiska delen inom odontologi/Den beteendevetenskapliga delen/Praktikeradministration/Ledarskap/Teamtandvård/Tillämpning av tandvårdsstödet/Yrkesetik". Räkneexempel: Totalt inkom 2237 svar på frågan. Av dessa var 902 i kategorin "instämmer helt", alltså 40,3 %.

Utbildningen har varit till hjälp i mitt arbete som tandläkare

Andel svarande som instämde helt, instämde delvis, instämde inte alls eller svarade "Vet ej" på frågorna om grundutbildningens medicinska del, teoretiska del, praktiska del, beteendevetenskapliga del, praktikeradministration, ledarskap, teamtandvård, tillämpning tandvårdsstöd och yrkesetik har varit till hjälp i arbetet som tandläkare. Avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018. Endast svenska lärosäten.

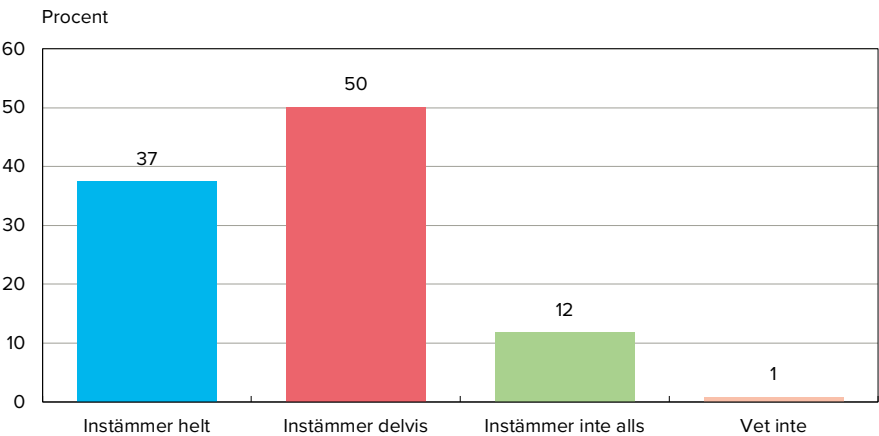
Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

G.5. Väl förberedd att arbeta självständigt som tandläkare

I undersökningen ombads de nylegitimerade tandläkarna ange ifall grundutbildningen gjort dem väl förberedda att arbeta självständigt som tandläkare. Av respondenterna instämmer 37 % helt med att grundutbildningen har gjort dem väl förberedda att arbeta självständigt som tandläkare, 50 % instämmer delvis och 12 % instämmer inte alls.

Grundutbildning gjorde mig väl förberedd att arbeta självständigt som tandläkare

Andel svarande som instämde helt, instämde delvis, instämde inte alls eller svarade "Vet ej" på frågan om grundutbildning gjorde dem väl förberedda att arbeta självständigt som tandläkare. Avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018. Endast svenska lärosäten.

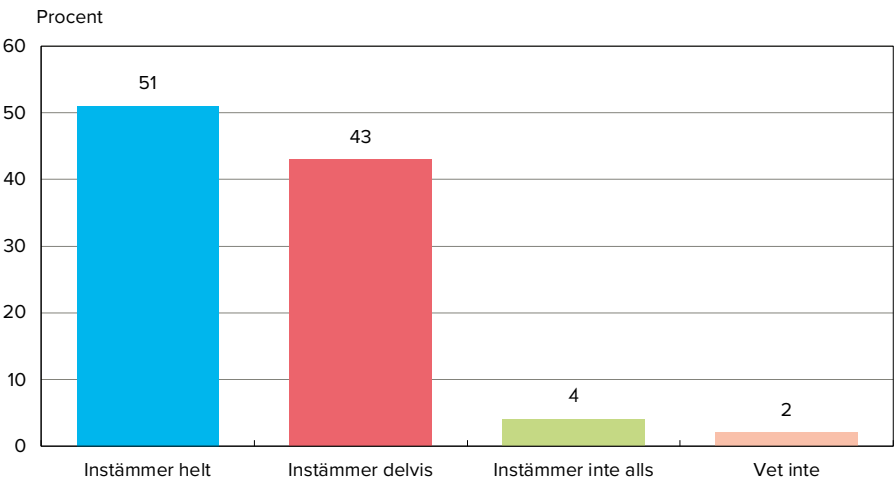
Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

G.6. Grundutbildningen motsvarade förväntningarna

I enkäten fick respondenterna ange ifall de tyckte att grundutbildningen motsvarade deras förväntningar. Drygt hälften, 51 % av respondenterna, tycker att grundutbildningen motsvarade deras förväntningar, 43 % anser att utbildningen delvis motsvarade förväntningarna och 4 % ansåg att utbildningen inte alls motsvarade förväntningarna.

Grundutbildningen motsvarade förväntningarna

Andel svarande som instämde helt, instämde delvis, instämde inte alls eller svarade "Vet ej" på frågan om grundutbildningen motsvarade förväntningarna. Avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018. Endast svenska lärosäten.

Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

Sammanfattande kommentar om tandläkarnas grundutbildning

Som helhet är respondenterna nöjda med innehållet i grundutbildningen. Sett till den sammanvägda totalen på frågan om färdighetsträning ansåg respondenterna i en övervägande majoritet av fallen (91 %) att grundutbildningen helt eller delvis har gett tillräcklig färdighetsträning. En övervägande majoritet (94 %) anser också helt eller delvis att grundutbildningen har givit dem tillräckliga kunskaper inom kliniska områden. Det måste också anses som positivt att 94 % av de svarande tycker att grundutbildningen helt eller delvis motsvarade deras förväntningar.

Frågorna om grundutbildningen ger dock en delvis tudelad bild. Samtidigt som en stor andel är nöjda med innehållet i grundutbildningen, tycks de svarande inte i lika hög utsträckning anse att utbildningen har förberett dem väl för självständigt arbete. Av de svarande instämmer 12 % inte alls med påståendet att grundutbildningen har gjort dem väl förberedda att arbeta självständigt, 50 % instämmer delvis och 37 % instämmer helt.

Sett till det sammanvägda resultatet på frågan om olika delar av grundutbildningen har varit till hjälp i arbetet som tandläkare, tyckte respondenterna i nästan 20 % av fallen att dessa delar inte alls har varit till hjälp i arbetet som tandläkare. Resultatet bör dock tolkas med försiktighet. Exempelvis ser resultatet olika ut beroende på vilken del av grundutbildningen som studeras. Respondenterna tycker i hög utsträckning att den teoretiska utbildningen i odontologi har varit till hjälp i arbetet, medan man i avsevärt lägre utsträckning tycker att exempelvis teamtandvård och tillämpning av tandvårdsstödet har varit till hjälp. Teamtandvård och tillämpning av tandvårdsstödet tillhör de delar i utbildningen som drar ner det sammanvägda resultatet. Respondenterna är även mindre nöjda med utbildningen i ledarskap och praktikeradministration. Här finns potential till förbättring.

Det kan vara värt att notera att områdena teamtandvård, ledarskap och praktikeradministration hör till de områden som respondenterna även i undersökningar från tidigare år har varit mindre nöjda med.

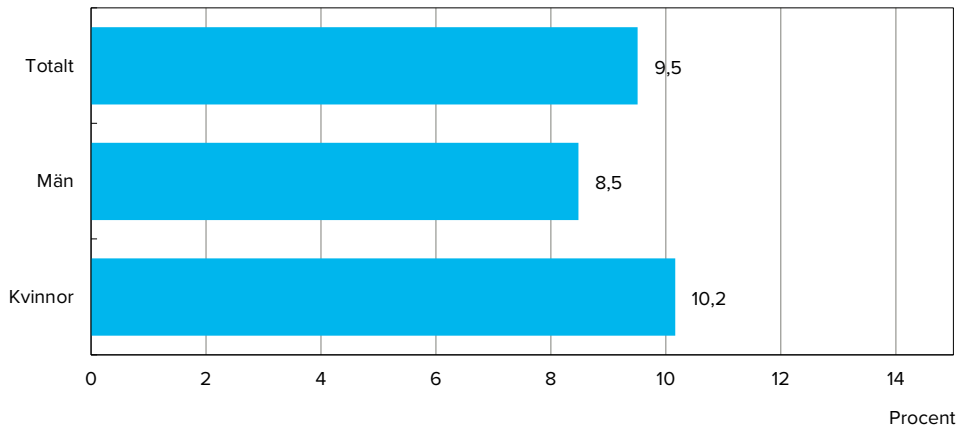
FORSKNING OCH SPECIALISTUTBILDNING

FS.1. Har du genomgått eller genomgår du forskarutbildning?

Vi bad respondenterna ange ifall de genomgår eller har genomgått en forskarutbildning. Totalt angav nästan 10 % av de nylegitimerade tandläkarna som svarade på enkäten att de genomgår eller har genomgått en forskarutbildning. Uppdelat på kön är det en lite större andel av kvinnorna som genomgår eller har genomgått en forskarutbildning än männen (drygt 10 % respektive drygt 8 %).

Har du genomgått eller genomgår du forskarutbildning?

Andel som uppgett att de genomgått eller genomgår forskarutbildning. Avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018.

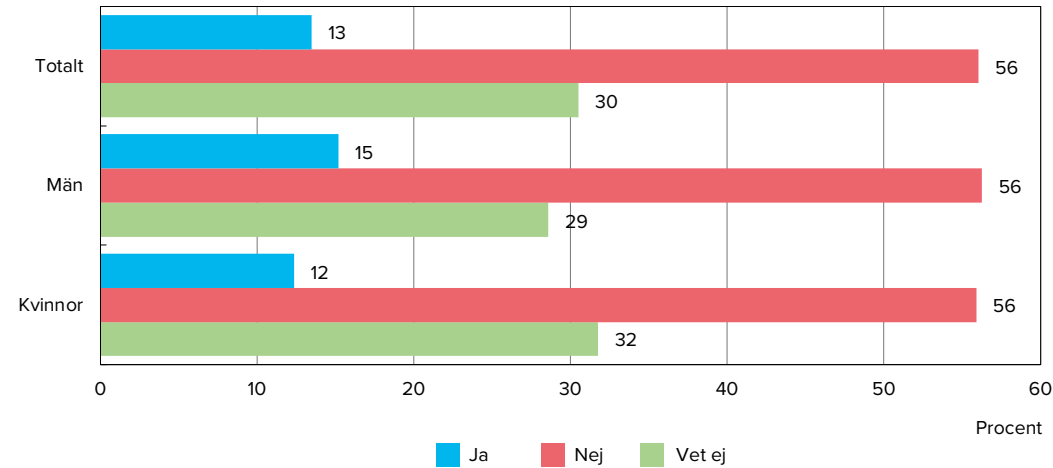
Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

FS.2. Planerar du att påbörja en forskarutbildning?

Vi frågade de som ännu inte påbörjat en forskarutbildning ifall de planerar att göra det. Totalt har 13 % svarat att de planerar påbörja en forskarutbildning, 56 % har svarat nekande på frågan och 30 % har svarat att de inte vet. En något högre andel av männen angav att de planerar att börja forska jämfört med kvinnorna.

Planerar att påbörja en forskarutbildning

Andel kvinnor och män som planerar att påbörja en forskarutbildning. Avser personer som fick sin tandläkarlegitimation 2016, 2017 eller 2018.

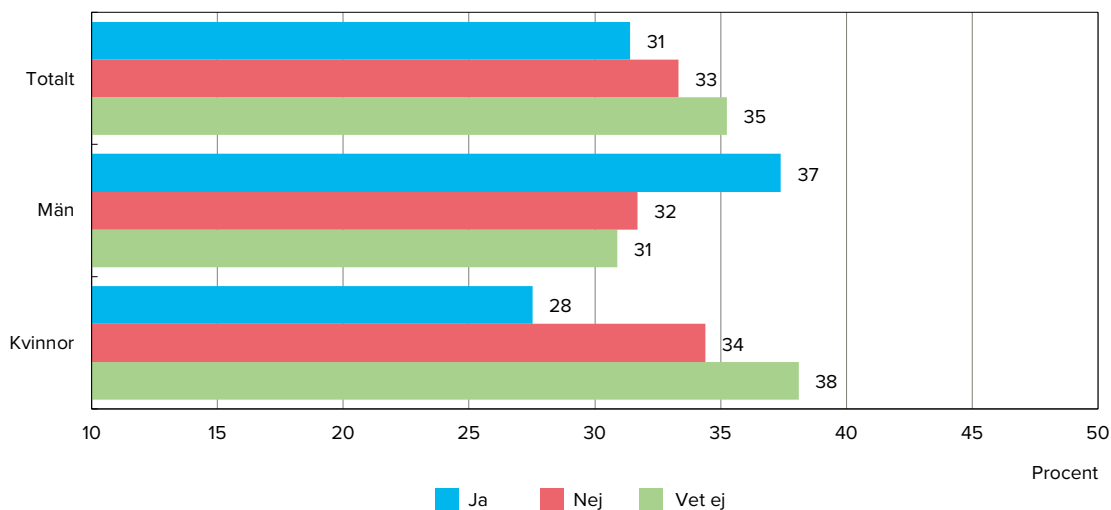
Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

FS.3. Har du genomgått en specialistutbildning eller planerar du att specialistutbilda dig?

Enkäten innehöll också en fråga ifall respondenterna har genomgått eller planerar att genomgå en specialistutbildning. Totalt angav 31 % att de genomgår en specialistutbildning eller planerar att göra det, 33 % svarade att de inte har påbörjat eller tänker påbörja en sådan utbildning och 35 % svarade att de inte vet. Jämfört med kvinnorna svarade en större andel av männen att de genomgår eller planerar att genomgå en specialistutbildning.

Har du genomgått en specialistutbildning eller planerar du att specialistutbilda dig?

Andel som uppgett att de genomgått en specialistutbildning eller planerar att specialistutbilda sig. Avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018.

Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

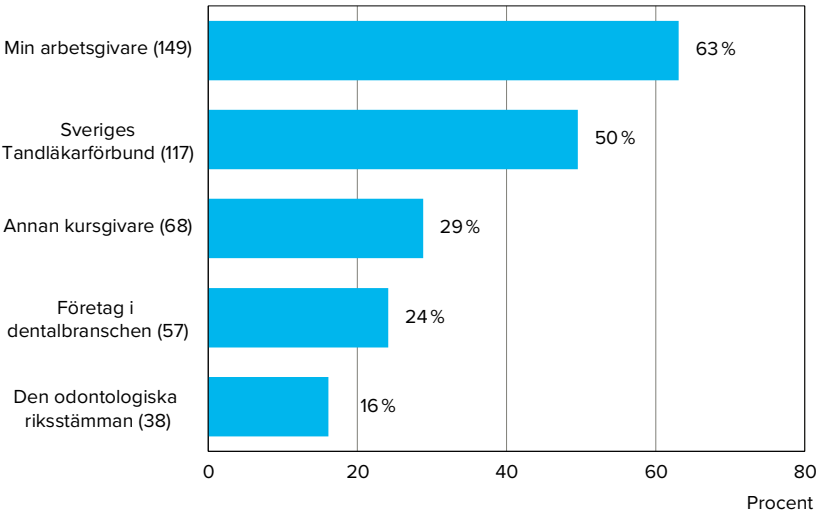
FORTBILDNING

I enkäten till de nylegitimerade tandläkarna ställdes ett antal frågor rörande fortbildning efter avslutad grundutbildning. En vanlig uppfattning är att man inte "får" vidareutbilda sig så snart inpå grundutbildningen. Vi frågade därför respondenterna ifall de efter avslutad grundutbildning har genomgått eller genomgår kurs eller utbildning. Enkätresultatet indikerar att det är relativt vanligt att de nylegitimerade deltar i fortbildning. Av respondenterna har 75 % angivit att de efter avslutad grundutbildning har genomgått eller genomgår kurs eller annan utbildning.

Av de tandläkare som uppgav att de har fortbildat sig efter att de erhållit legitimation har nära 50 % svarat att de har gått kurs hos Sveriges Tandläkarförbund. Den vanligaste kursarrangören bland de som besvarade enkäten var den egna arbetsgivaren. Andelen som uppgav att de gått kurs hos den egna arbetsgivaren var 63 %.

Vilken kursarrangör

Redovisning av vilken kursarrangör som respondenterna har gått eller genomgår kurs eller utbildning hos. Avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018 och som uppgett att de genomgått eller genomgår en kurs eller utbildning. Antal svar per alternativ redovisas i parenteserna vid stapelförklaringarna. Sorterat efter högst andel jakande svar per svarsalternativ. Fler än ett svar kunde anges.

Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

ARBETSLIVET

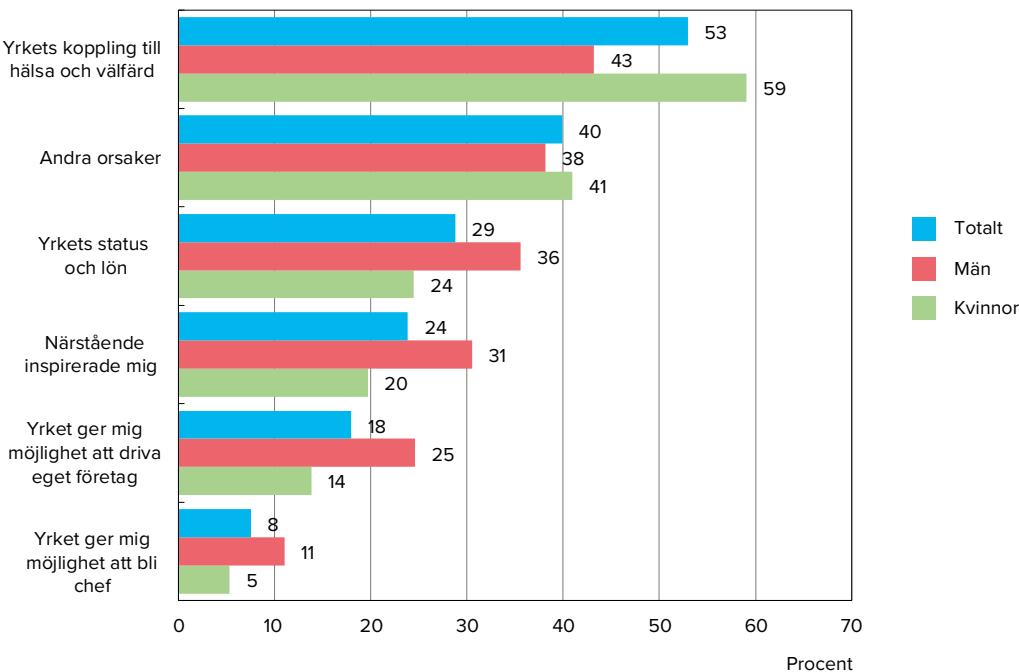
I enkäten ställdes ett antal frågor om de nylegitimerade tandläkarnas arbetsliv. Frågorna täcker en rad olika ämnen, till exempel anledningar till yrkesvalet, hur lång tid det tog att få det första jobbet och om man tror sig arbeta som tandläkare om 20 år.

A.1. Varför valde du att bli tandläkare?

Respondenterna fick frågan varför de valde att bli tandläkare. Tandläkaryrkets koppling till hälsa och välfärd är den vanligaste orsaken till att de nylegitimerade valde att bli tandläkare. Även yrkets status och lön samt att en närstående inspirerade till yrkesvalet är vanliga orsaker. Det finns skillnader mellan män och kvinnor. En större andel av kvinnorna valde tandläkaryrket på grund av kopplingen till hälsa och välfärd. Samtidigt valde en större andel av männen yrket på grund av yrkets status och lön samt möjligheten att driva eget företag och bli chef. Bland männen var det också vanligare att en närstående hade inspirerat till yrkesvalet.

Varför valde du att bli tandläkare

Svarsfördelning i andel på frågan om varför de valde att bli tandläkare. Avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018. Fler än ett svarsalternativ kunde anges. Sorterat efter högst andel jakande svar per svarsalternativ.

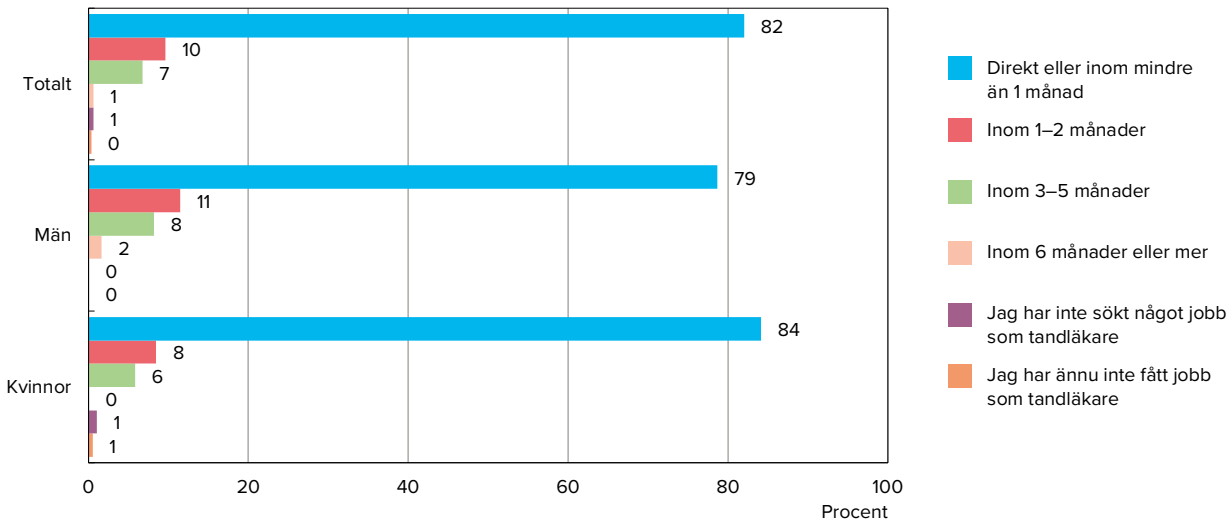
Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

A.2. Hur lång tid efter att du fått din legitimation fick du arbete som tandläkare?

Vi bad de nylegitimerade ange hur tid det tog att få arbete som tandläkare. Av respondenterna har 82 % angivit att de fick arbete inom mindre än en månad från legitimationstillfället. Inom loppet av två månader hade drygt 90 % fått arbete och inom loppet av fem månader hade så gott som alla fått arbete. Endast en liten del, 1 %, har svarat att de inte har fått jobb eller inte har sökt jobb som tandläkare. Skillnaderna mellan män och kvinnor är små. Av resultaten att döma är det mycket lätt för nylegitimerade tandläkare att få jobb.

Hur lång tid tog det efter att du fått din legitimation innan du fick ett arbete som tandläkare?

Svarens fördelning i andelar per svarsalternativ på frågan om hur lång tid det tog att få ett arbete som tandläkare efter att personerna fått sina legitimationer. Avser personer som fick sin tandläkarlegitimation 2016, 2017 och 2018.

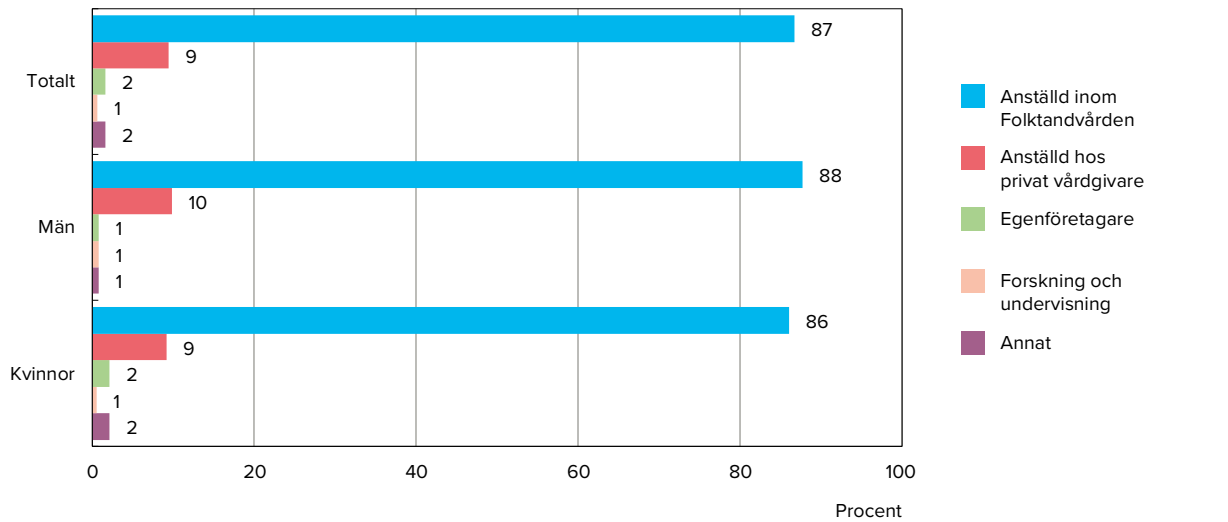
Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

A.3. Arbetsform/arbetsgivare vid första anställningen som tandläkare

Vi bad respondenterna ange var de hade sin första anställning som tandläkare.⁵ Den absolut största delen, totalt 87 %, anställs inom Folk tandvården i deras första arbete som tandläkare. Cirka 9 % anställs hos en privat vårdgivare. Endast några få procent (totalt 4 %) är antingen egenföretagare, anställs inom forskning och undervisning eller har någon annan anställningsform. Skillnaderna mellan män och kvinnor är små.

Arbetsform vid första arbetet som tandläkare

Svarens fördelning i andelar per svarsalternativ gällande arbetsform vid den första anställningen som tandläkare. Avser personer som fick sin tandläkarlegitimation 2016, 2017 och 2018.

Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

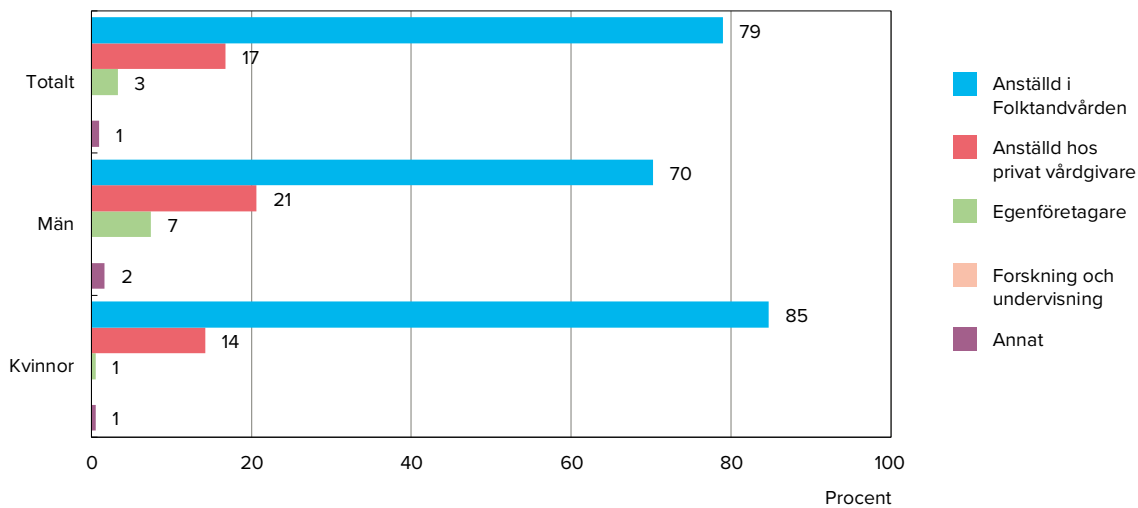
5 Notera att frågan som ställdes var "Hur var din anställningsform vid ditt första arbete som tandläkare?". Det som avses är inom vilken verksamhetsgren/hos vilken typ av arbetsgivare man hade sin första anställning som tandläkare. Se bilagan med enkätfrågor.

A.4. Var hade du din huvudsakliga sysselsättning augusti 2019?

För att få en bild av var tandläkarna som fick sin legitimation under åren 2016-2018 arbetar ett par år efter legitimationstillfället ställde vi en fråga om huvudsaklig sysselsättning i augusti 2019. Totalt angav 79 % att de var anställda inom Folktandvården, 17 % angav att de var anställda hos en privat vårdgivare och 3 % att de var egenföretagare. Jämfört med var man hade sitt första arbete har alltså andelen anställda inom Folktandvården minskat, medan andelen anställda hos en privat vårdgivare har ökat. Andelen som är egenföretagare är ungefär lika stor. Skillnaderna mellan män och kvinnor är också större än vid arbetsgivare vid det första arbetet. En större andel av kvinnorna är anställda inom Folktandvården, medan en större andel av männen är anställda privat. Bland männen har också en större andel blivit egenföretagare. Bland kvinnorna är det bara ett fåtal som angivit att de är egenföretagare.

Var hade du din huvudsakliga sysselsättning augusti 2019

Svarsfördelning i procent gällande frågan om var personerna hade sin huvudsakliga sysselsättning augusti 2019. Avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018.

Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

A.5. Önskad arbetsform/arbetsgivare

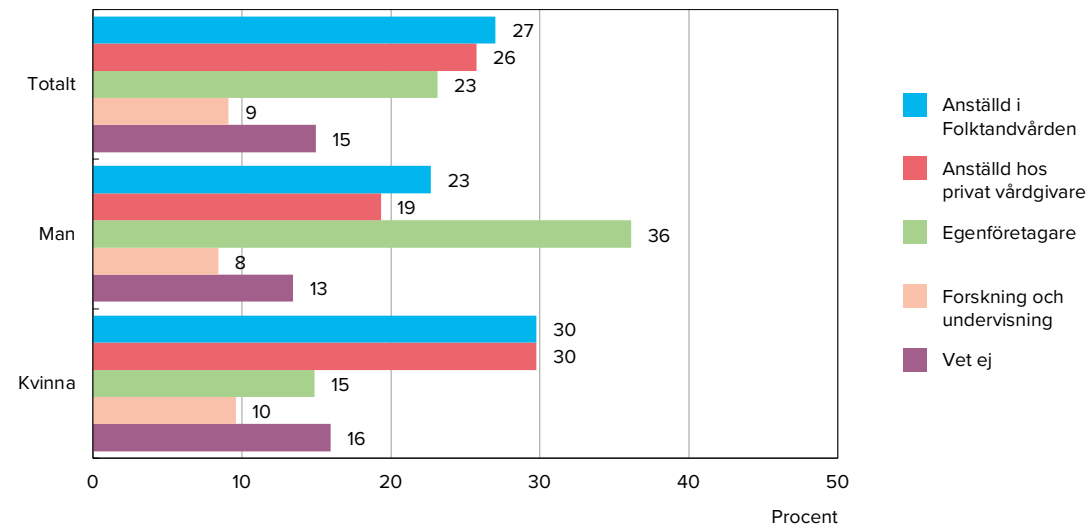
Vi bad också de nylegitimerade tandläkarna uppge vilken typ av arbetsform de föredrar.⁶ Sett till totalen är grupperna som föredrar en anställning inom Folktandvården, en anställning hos en privat vårdgivare och egenföretagare ungefär lika stora (27 %, 26 % respektive 23 %). Skillnaderna mellan könen är dock relativt stora. Störst är skillnaden hos de som svarat att de föredrar att vara egenföretagare. 36 % av männen föredrar denna arbetsform jämfört med 15 % av kvinnorna.

Det är intressant att notera att totalt nästan 10 % säger sig föredra att arbeta inom forskning och undervisning, men sett till frågorna om arbetsform (avsnitt A.3 och A.4) är det nästan ingen som gör det. Andelen som vill arbeta med forskning och undervisning är också i stort sett lika hos kvinnor och män.

6 Notera att frågan som ställdes var "Vilken anställningsform vill du helst ha som tandläkare?". Det som avses är inom vilken verksamhetsgren/hos vilken typ av arbetsgivare man helst vill arbeta. Se bilagan med enkätfrågor.

Önskad arbetsform

Svarsfördelning i procent gällande föredragen arbetsform. Avser personer som fick sin tandläkarlegitimation 2016, 2017 och 2018.

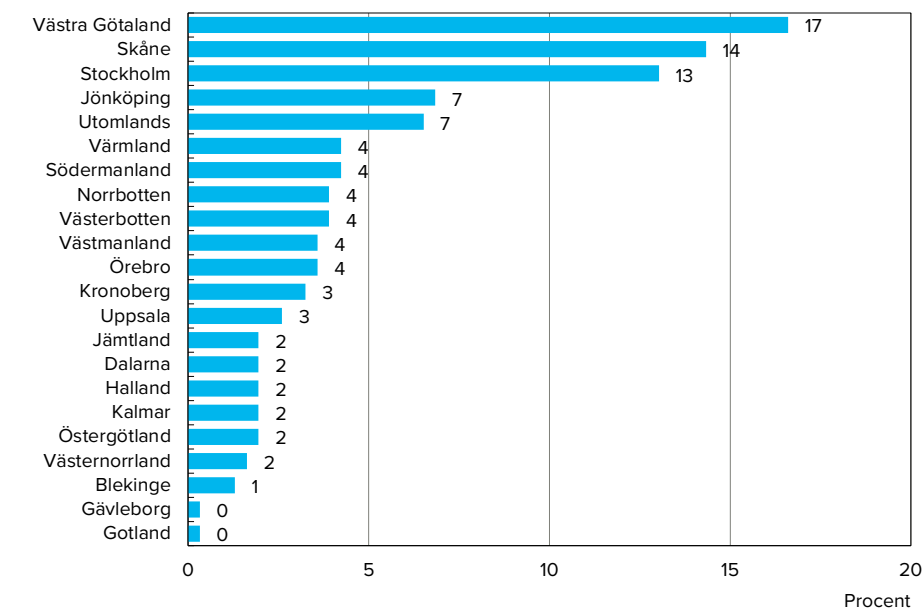
Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

A.6. Var hade du ditt första arbete som tandläkare?

Det vanligaste bland de nylegitimerade tandläkarna är att de får arbete i någon av storstadsregionerna. Totalt har 44 % angivit att de vid sin första anställning har fått jobb i Västra Götaland, Skåne eller Stockholm. Det är värt att notera att det femte vanligaste alternativet är att arbeta utomlands, 7 % har angivit att deras första anställning var utomlands.

Var hade man det första arbetet som tandläkare

Svarens fördelning i procent gällande var (vilket län) det första arbetet som tandläkare var. Avser personer som tog sin tandläkarexamen 2016, 2017 eller 2018.

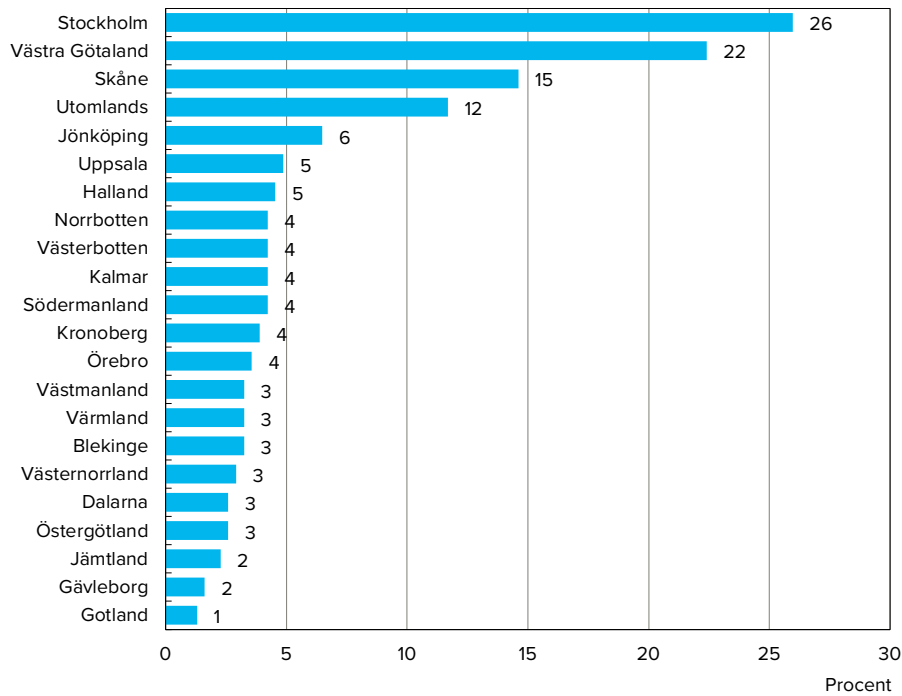
Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

A.7. Var vill du helst arbeta som tandläkare?

Bland respondenterna är det vanligaste att man vill arbeta som tandläkare i Stockholm, Västra Götaland och Skåne. Det fjärde vanligaste alternativet är att man vill arbeta utomlands. Generellt tycks det alltså vara så att man som nybliven tandläkare vill arbeta i någon av storstadsregionerna, medan man i mindre utsträckning vill arbeta i en av glesbygdsregionerna.

Var vill man helst arbeta som tandläkare

Svarsfördelning i procent per län för frågan "Var vill du helst arbeta som tandläkare?". Fler än ett alternativ kunde anges. Svaren avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018.

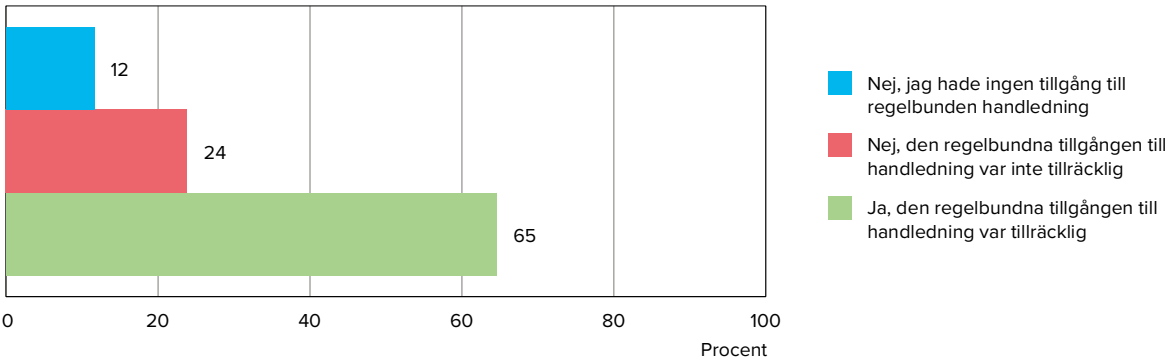
Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

A.8. Hade du regelbunden och tillräcklig tillgång till handledning under din första tid som tandläkare?

Totalt angav 65 % av respondenterna att de hade regelbunden och tillräcklig handledning under den första tiden som tandläkare, 24 % har svarat att den regelbundna handledningen inte var tillräcklig och 12 % har svarat att de inte alls hade tillgång till regelbunden handledning.

Regelbunden och tillräcklig tillgång till handledning

Andel som uppgett att de hade regelbunden och tillräcklig tillgång till handledning under den första tiden som tandläkare. Avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018.

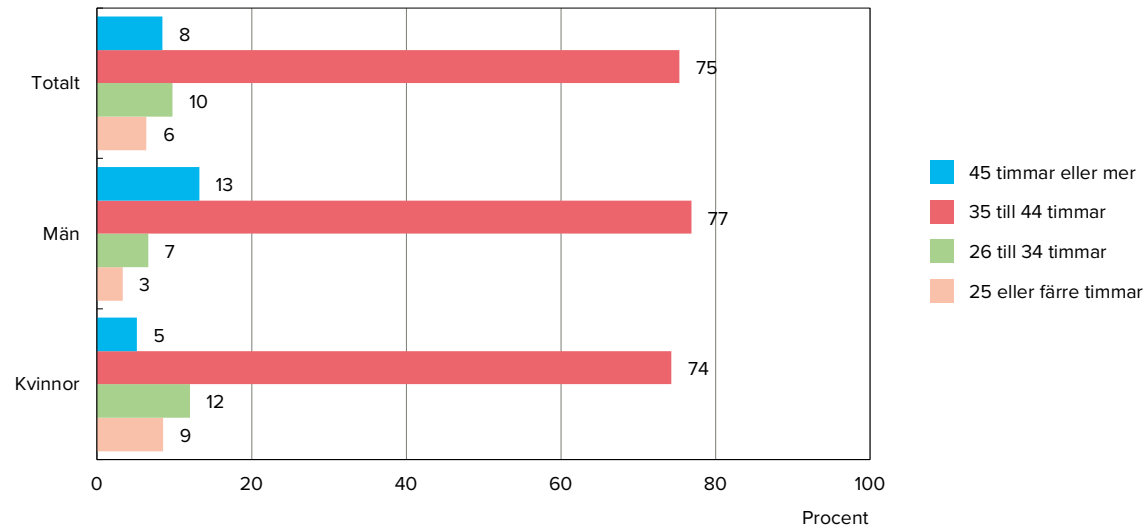
Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

A.9. Uppskattningsvis, hur många timmar har du arbetat per vecka under den senaste månaden?

Av de nylegitimerade tandläkarna i undersökningen arbetar den största delen, 75 %, mellan 35 och 44 timmar i veckan. Totalt har 16 % angivit att de arbetar 34 timmar eller mindre per vecka, och 8 % att de arbetar 45 timmar eller mer per vecka. Här finns en skillnad mellan kvinnor och män. Det är vanligare bland kvinnorna att arbeta 34 timmar eller mindre, medan det är vanligare bland männen att arbeta 45 timmar eller mer.

Uppskattat antal arbetstimmar per vecka

Svarsfördelning i procent på frågan om uppskattat antal arbetstimmar per vecka. Avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018.

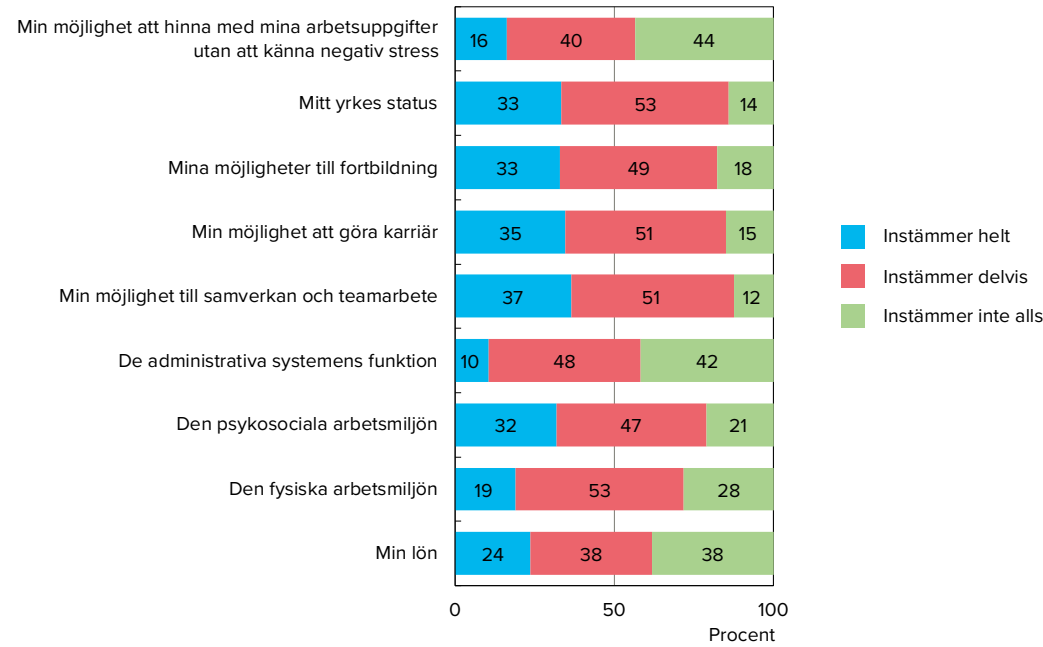
Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

A.10. Positiva faktorer i arbetet som tandläkare

För att få en bild av vad de nylegitimerade tandläkarna ser som positivt i arbetet bad vi respondenterna ange hur de värderar ett antal faktorer med koppling till arbetsmiljö och arbetsvillkor. Faktorer som möjlighet till samverkan och teamarbete, möjlighet att göra karriär och yrkesstatus ses som mer positiva, medan faktorer som arbetets lön, möjligheten att hinna med arbetsuppgifterna utan stress samt de administrativa systemens funktion ses som mindre positiva.

Positiva faktorer i arbetet som tandläkare

Svarsfördelningen i procent gällande vilka faktorer som är positiva i det nuvarande arbetet som tandläkare. Avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018.

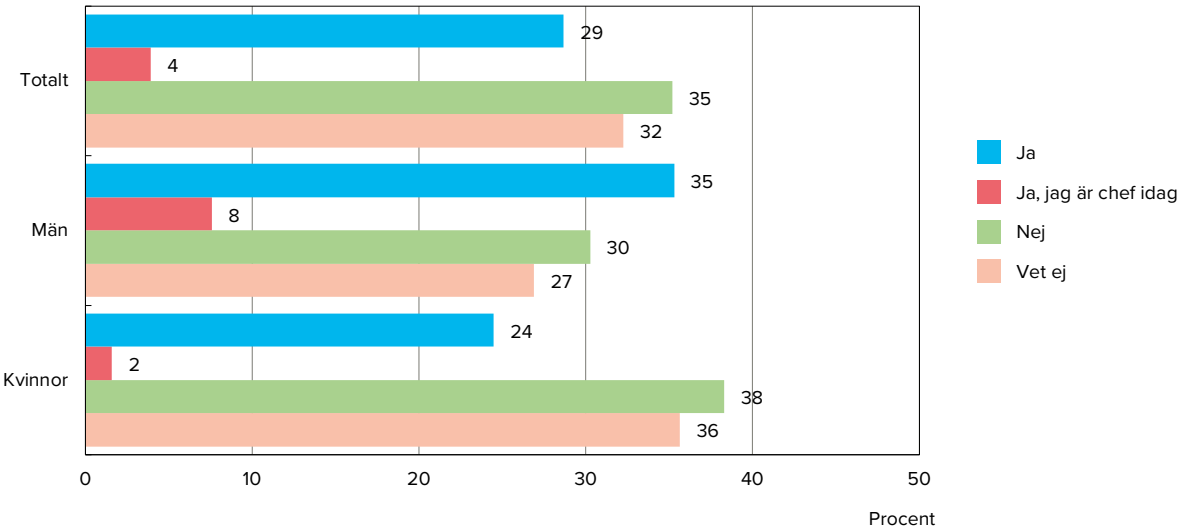
Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

A.11. Vill du bli chef?

Totalt sett har 29 % svarat att de vill bli chef, 4 % har svarat att de redan är chef och 35 % har svarat att de inte vill bli chef. En ganska stor grupp, 32 %, har svarat att de inte vet om de vill bli chef. Skillnaden mellan män och kvinnor är relativt stor. Av männen vill 35 % bli chef, jämfört med 24 % av kvinnorna.

Vill bli chef

Svarsfördelning i procent gällande frågan "Vill du bli chef?". Avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018.

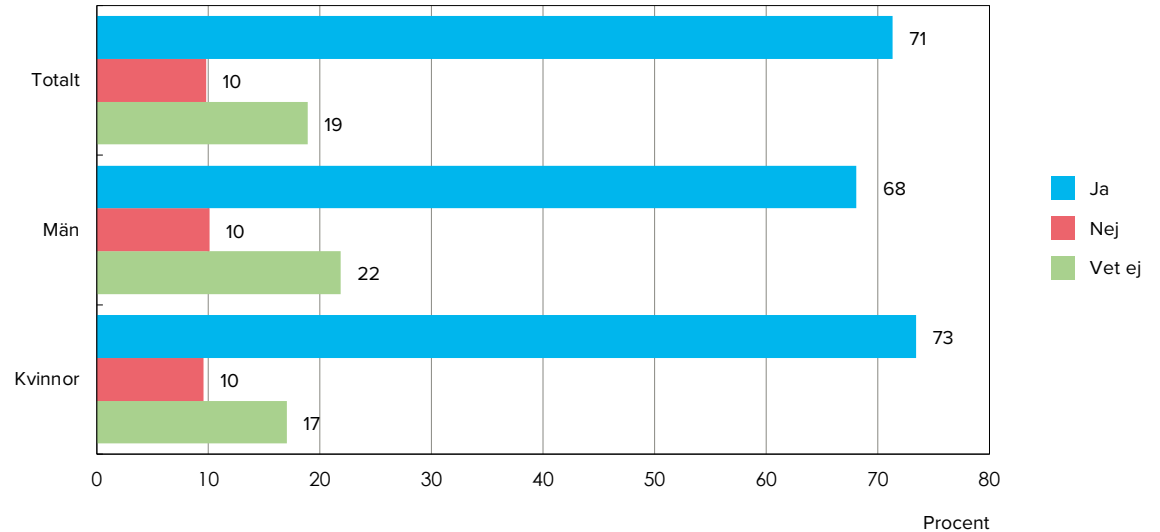
Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

A.12. Tror du att du arbetar som tandläkare om tjugo år?

En majoritet, totalt 71 % av respondenterna, tror sig arbeta som tandläkare om 20 år, 10 % tror att de inte kommer göra det och 19 % vet inte. Bland kvinnorna är det 73 % som tror att de kommer arbeta som tandläkare, motsvarande siffra bland männen är 68 %.

Tror sig arbeta som tandläkare om 20 år

Svarsfördelning i procent gällande frågan "Tror du att du arbetar som tandläkare om 20 år?". Avser tandläkare som fick sin legitimation 2016, 2017 eller 2018.

Källa: Sveriges Tandläkarförbund.

Sammanfattande kommentarer

Sveriges Tandläkarförbund genomförde under hösten 2019 en enkätundersökning som riktade sig till tandläkare som legitimerats under åren 2016–2018. I urvalet ingick 1 061 individer. Totalt inkom 323 svar, vilket ger en svarsfrekvens på 30,4 %.

Som helhet är respondenterna nöjda med innehållet i grundutbildningen. Sett till den sammanvägda totalen på frågan om färdighetsträning ansåg respondenterna i en övervägande majoritet av fallen (91 %) att grundutbildningen helt eller delvis har gett tillräcklig färdighetsträning. En övervägande majoritet (94 %) anser också helt eller delvis att grundutbildningen har givit dem tillräckliga kunskaper inom kliniska områden. Det måste också anses som positivt att 94 % av de svarande tycker att grundutbildningen helt eller delvis motsvarade deras förväntningar.

Samtidigt som en stor andel är nöjda med innehållet i grundutbildningen, tycks de svarande inte i lika hög utsträckning anse att utbildningen har förberett dem väl för självständigt arbete. Av de svarande instämmer 12 % inte alls med påståendet att grundutbildningen har gjort dem väl förberedda att arbeta självständigt, 50 % instämmer delvis och 37 % instämmer helt.

I de teoretiska delarna av grundutbildningen är respondenterna nöjda med sin tillgång till lärarresurser, 95 % instämmer helt eller delvis med att lärarresurserna var tillräckliga. När det gäller lärarresurser i de kliniska delarna är respondenterna inte lika nöjda. Inom detta område har 25 % angivit att de inte alls anser att lärarresurserna var tillräckliga.

När det gäller specialistutbildning och forskarutbildning finns det potential till att locka fler nylegitimerade tandläkare att välja dessa karriärvägar. Tio procent av de nylegitimerade tandläkarna genomgår eller har genomgått en forskarutbildning. Av de som inte forskar har 13 % svarat att de planerar påbörja en forskarutbildning och en stor grupp, 30 %, har svarat att de inte vet om de vill forska. Av de svarande uppgav 31 % att de genomgår en specialistutbildning eller planerar att göra det, 35 % svarade att de inte vet ifall de vill utbilda sig till specialist.

Det är också intressant att notera att en stor del av de nylegitimerade tycks gå kurs. Av respondenterna har 75 % angivit att de efter avslutad grundutbildning har genomgått eller genomgår kurs eller annan utbildning. Av dessa har 50 % gått kurs hos Sveriges Tandläkarförbund.

Bland de nylegitimerade är det vanligast att man har sin första anställning som tandläkare inom Folktandvården. Ett par år in i arbetslivet ökar andelen som arbetar hos en privat vårdgivare. De nylegitimerade tandläkarna får oftast arbete i någon av storstadsregionerna, det är också där man vill arbeta. Det är även relativt vanligt att man som nylegitimerad arbetar utomlands.

Cirka en tredjedel har uppgett att de vill arbeta som chef eller att man redan är chef. Det är vanligare bland männen att vilja arbeta som chef än det är bland kvinnorna.

En majoritet, totalt 71 % av respondenterna, tror sig arbeta som tandläkare om 20 år, 10 % tror att de inte kommer göra det och 19 % har svarat att de inte vet hur deras framtida yrkesval kommer att se ut.

Bilaga: Enkätfrågor redovisade i rapporten

GRUNDUTBILDNING

G.0 Vid vilket lärosäte tog du din tandläkar-examen?

- Umeå universitet
- Karolinska Institutet
- Göteborgs universitet
- Malmö universitet
- Lärosäte utomlands
- Vet ej

G.1 Jag anser att grundutbildningen innehöll tillräckligt med färdighetsträning inom området: Diagnostik/Profylax/Sjukdoms-behandling/Reperativa åtgärder/Rehabiliterande åtgärder/Ledarskap

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer inte alls
- Vet ej

G.2 Jag anser att grundutbildningen gav mig tillräckligt med kunskap inom kliniska områden (exempelvis endodonti, oralkirurgi, pedodonti, cariologi och parodontologi):

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer inte alls
- Vet ej

G.3 Jag anser att jag i min utbildning hade tillräcklig tillgång till: Lärarresurser i de kliniska delarna/Lärarresurser i de teoretiska delarna/Ändamålsenliga lokaler/Ändamålsenligt material

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer inte alls
- Vet ej

G.4 Jag anser att följande delar av grundutbildningen har varit till hjälp i mitt arbete som tandläkare: Den grundläggande medicinska delen/Den grundläggande teoretiska delen inom odontologi/Den grundläggande praktiska delen inom odontologi/Den beteendevetenskapliga delen/Praktikeradministration/Ledarskap/Teamtandvård/Tillämpning av tandvårdsstödet/Yrkesetik

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer inte alls
- Vet ej

G.5 Min grundutbildning gav mig tillräckliga kunskaper så att jag var väl förberedd för att arbeta självständigt som tandläkare

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer inte alls
- Vet ej

G.6 Jag anser att grundutbildningen motsvarade mina förväntningar

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer inte alls
- Vet ej

FORSKNING OCH SPECIALISTUTBILDNING

FS.1 Har du genomgått eller genomgår du forskningsutbildning?

- Ja
- Nej
- Vet ej

FS.2 Planerar du att påbörja en forskarutbildning?

- Ja
- Nej
- Vet ej

FS.3 Har du genomgått en specialist-utbildning eller planerar du att specialist-utbilda dig?

- Ja
- Nej
- Vet ej

FORTBILDNING

Har du efter avslutad grundutbildning genomgått eller genomgår du någon kurs eller utbildning?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Hos vem eller vilka har du genomgått eller genomgår du någon kurs eller utbildning? Fler än ett alternativ kan väljas

- Sveriges Tandläkarförbund
- Min arbetsgivare
- Företag i dentalbranschen
- Den odontologiska riksstämman
- Annan kursgivare
- Vet ej

ARBETSLIVET

A.1 Varför valde du att bli tandläkare? Fler än ett alternativ kan väljas

- Någon närstående (exempelvis förälder, syskon, släkting) arbetar som tandläkare och inspirerade mig
- Yrkets status och lön
- Yrkets koppling till hälsa och välfärd
- Yrket ger mig möjlighet att driva eget företag
- Yrket ger mig möjlighet att bli chef
- Andra orsaker
- Vet ej

A.2 Hur lång tid tog det efter att du fått din legitimation innan du fick ett arbete som tandläkare?

- Direkt eller inom mindre än 1 månad
- Inom 1-2 månader
- Inom 3-5 månader
- Inom 6 månader eller mer

- Jag har ännu inte fått jobb som tandläkare
- Jag har inte sökt något jobb som tandläkare
- Vet ej

A.3 Hur var din anställningsform vid ditt första arbete som tandläkare?

- Anställd inom Folktandvården
- Anställd hos privat vårdgivare
- Egenföretagare
- Forskning och undervisning
- Annan anställningsform
- Vet ej

A.4 Var hade du din huvudsakliga sysselsättning augusti 2019?

- Anställd i Folktandvården
- Anställd hos privat vårdgivare
- Egenföretagare
- Forskning och undervisning
- Annan anställningsform
- Vet ej

A.5 Vilken anställningsform vill du helst ha som tandläkare?

- Anställd inom Folktandvården
- Anställd hos privat vårdgivare
- Egenföretagare
- Forskning och undervisning
- Vet ej

A.6 Var hade du ditt första arbete som tandläkare?

- Stockholms län
- Uppsala län
- Södermanlands län
- Östergötlands län
- Jönköpings län
- Kronobergs län
- Kalmar län
- Gotlands län
- Blekinge län
- Skåne län
- Hallands län
- Västra Götalands län
- Värmlands län
- Örebro län
- Västmanlands län

- Dalarnas län
- Gävleborgs län
- Västernorrlands län
- Jämtlands län
- Västerbottens län
- Norrbottens län
- Utomlands
- Vet ej

A.7 *Var vill du helst arbeta som tandläkare?
Fler än ett alternativ kan väljas*

- Stockholms län
- Uppsala län
- Södermanlands län
- Östergötlands län
- Jönköpings län
- Kronobergs län
- Kalmar län
- Gotlands län
- Blekinge län
- Skåne län
- Hallands län
- Västra Götalands län
- Värmlands län
- Örebro län
- Västmanlands län
- Dalarnas län
- Gävleborgs län
- Västernorrlands län
- Jämtlands län
- Västerbottens län
- Norrbottens län
- Utomlands
- Vet ej

A.8 *Hade du regelbunden och tillräcklig
tillgång till handledning under din första tid
som tandläkare?*

- Ja, den regelbundna tillgången till handledning var tillräcklig
- Nej, den regelbundna tillgången till handledning var inte tillräcklig
- Nej, jag hade ingen tillgång till regelbunden handledning
- Vet ej

A.9 *Uppskattningsvis, hur många timmar
har du arbetat per vecka under den
senaste månaden?*

- 25 eller färre timmar
- 26 till 34 timmar
- 35 till 44 timmar
- 45 timmar eller mer
- Vet ej

A.10 *Jag anser följande faktorer som
positiva i mitt nuvarande arbete som
tandläkare: Min lön/Den fysiska
arbetsmiljön/Den psykosociala
arbetsmiljön/De administrativa systemens
funktion/Min möjlighet till samverkan och
teamarbete/Min möjlighet att göra karriär/
Mina möjligheter till fortbildning/Mitt yrkes
status/Min möjlighet att hinna med mina
arbetsuppgifter utan att känna negativ
stress*

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer inte alls
- Vet ej

A.11 *Vill du bli chef?*

- Ja
- Ja, jag är chef idag
- Nej
- Vet ej

A.12 *Tror du att du arbetar som tandläkare
om 20 år?*

- Ja
- Nej
- Vet ej

Vår vision är kunskap och
kvalité i världsklass!

Sveriges Tandläkarförbund

Box 1217, 111 82 Stockholm • Österlånggatan 43 • Telefon 08-666 15 00
kansli@tandlakarforbundet.se • www.tandlakarforbundet.se